

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"א, 2011
מספר השאלון: 223,030201

תולדות עם ישראל

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון	—	תולדות עם ישראל במאות י"ח-כ'	—	(18×4)	—	72 נקודות
פרק שני	—	חורבן יהדות אירופה	—	(18×1)	—	18 נקודות
פרק שלישי	—	מושגים	—	(2×5)	—	10 נקודות
					—	סה"כ 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – תולדות עם ישראל במאות י"ח-כ' (72 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-6 (לכל שאלה – 18 נקודות).

1. עולם הישיבות באירופה

א. תאר את מאפייני הישיבות במזרח אירופה לפני המאה ה־י"ט. (6 נקודות)

ב. בחר באחת מהישיבות: וולוז'ין או פרשבורג.

הסבר את הרקע להקמת ישיבה זו, וציין מאפיין שייחודי לה.

תאר דמות שעמדה בראש ישיבה זו, ואת פועלה.

(12 נקודות)

2. יהודי תימן

א. הבא שתי דוגמאות להתנכלויות של שלטונות תימן כלפי היהודים. (6 נקודות)

ב. תאר את המצב הרוחני ואת המצב הכלכלי של היהודים בתימן עד סוף המאה ה־י"ט.

(6 נקודות)

ג. ציין שניים מגדולי התורה בתימן, ותאר בקצרה את תולדות חייו ואת עיקר פעילותו

של אחד מהם. (6 נקודות)

3. יהדות רוסיה במאה ה־כ'

א. משפט בייליס (תרע"א, 1911) ביטא החמרה ביחס של שלטון הצארים כלפי היהודים.

הצג את השתלשלות המאורעות לפני המשפט ובמהלכו, ואת תוצאות המשפט.

(6 נקודות)

ב. תאר שלושה קשיים שהקשו על יהודי ברית־המועצות לקיים אורח חיים דתי בין שתי

מלחמות העולם, ותאר כיצד התמודדו היהודים עם קשיים אלה. (12 נקודות)

4. הצהרת בלפור והעלייה השלישית

- א. מתי פורסמה הצהרת בלפור? כתוב את התוכן של הצהרה זו.
ציין הסתייגות אחת של היהודים והסתייגות אחת של הערבים מהצהרת בלפור.
(6 נקודות)
- ב. בעקבות הצהרת בלפור עלו יהודים רבים לארץ-ישראל במסגרת העלייה השלישית.
הסבר שני מניעים נוספים לעלייה זו. (4 נקודות)
- ג. ציין שלושה יישובים שהוקמו בימי העלייה השלישית, ותאר את ההשפעה החיובית ואת ההשפעה השלילית של עלייה זו על התפתחות היישוב בארץ-ישראל. (8 נקודות)

5. פרעות תרצ"ו-תרצ"ט ו"הספר לבן" השלישי

- א. תאר שלושה גורמים שהביאו לפרוץ הפרעות בשנת תרצ"ו (1936). (6 נקודות)
- ב. הצג שתי פעולות שנקטו היהודים בתגובה לפרעות. (6 נקודות)
- ג. בעקבות הפרעות פרסמה בריטניה "ספר לבן" שלישי.
ציין שני סעיפים הכלולים בספר זה, ואת תגובת היהודים לתוכנו. (6 נקודות)

6. היהדות החרדית בארץ-ישראל

- א. תאר שני מאבקים של היהדות החרדית לשמירת הצביון הרוחני בארץ-ישראל בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, ואת תוצאותיהם. (6 נקודות)
- ב. ציין שני מנהיגים בולטים של היהדות החרדית בארץ-ישראל בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, ותאר את פועלו של כל אחד מהם. (6 נקודות)
- ג. תאר שני מאבקים של היהדות החרדית לשמירת מצוות ולשמירת הצביון היהודי של מדינת ישראל, בעשור הראשון למדינה. (6 נקודות)

פרק שני – חורבן יהדות אירופה (18 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-8.

7. א. בשנים תרצ"ב-תרצ"ט (1933-1939) מדיניות הנאצים כלפי היהודים באה לידי ביטוי בעיקר בשלוש הדרכים האלה: חקיקה, תעמולה, טרור. הצג דוגמה אחת לכל אחת מדרכים אלה. (9 נקודות)
- ב. הנאצים ניסו להסוות את כוונתם להשמיד את יהדות אירופה. הבא שלוש דוגמאות לניסיון זה (1933-1945). (9 נקודות)
8. בחורבן בית המקדש היו צרות כהצרות שהיו עד שנת תש"ב. אבל כהצרות משונות ומיתות רעות ומשונות שחידשו הרשעים הרוצחים המשונים עלינו בית ישראל משלהי תש"ב – לא היו כמותן, וה' ירחם עלינו ויצילנו מידן כהרף עין.
- (מעובד על פי דברי הרבי מפאסצנה – ערב שבת קודש, י"ח כסלו תש"ג, אש קודש, על ידי ועד חסידי פאסצנה, ירושלים, תש"ך, עמ' קל"ט)
- א. על פי דברי הרבי מפאסצנה שבקטע, מהי ההחמרה שחלה בשנת תש"ב (1942) במדיניות הנאצים כלפי היהודים?
- תאר ארבע פעולות שנקטו הנאצים בביצוע ההשמדה, משנת תש"א (1941) עד סיום המלחמה. (10 נקודות)
- ב. תאר שתי פעולות שסייעו ליהודים לשמור על קיומם הפיזי בגטו, ושתי פעולות שסייעו להם לשמור על קיומם הרוחני. (8 נקודות)

פרק שלישי – מושגים (10 נקודות)

כתוב בקצרה על חמישה מהמושגים ומהשמות 9-16 (לכל מושג – 2 נקודות).

9. הגאון מווילנה 13. משה מונטיפיורי
10. "בעל התניא" (ר' שניאור זלמן מלאדי) 14. "הבן איש חי" (ר' יוסף חיים)
11. "ריב ההיכל" 15. כ"ט בנובמבר
12. גזרת הקנטוניסטים 16. "מבצע קדש"

בהצלחה!